

SESTĀ NODAĻA

Kad viņš atgriezās uz būves, oziannu kliežošās galvas jau bija iemūrētas torņa sienā, virs katra loga pa vienai. Džoslins pārlicās pār augošā mūra kranti un varēja no augšas tās apskatīt; ikvienai bija vējā atglausti, plīvojoši mati, ikvienai deguns kā knābis. Akmens galvas raidīja savus saucienus jaunajām tēkām, kas tika iemītas paugurainajā augšzemē, – vienaldzīgas pret putniem, kuri noietās uz tām un tās balti noķēzija. Palūkojies lejup torņa alā, viņš redzēja, ka baznīcas griestu velves ir atjaunotas; vidū bija palicis tikai apaļš caurums, pa kuru neskaidri blāvoja klons; tas bija gandrīz melns, tikko saskatāms. Bet balķi ar galu pa priekšu nāca pa caurumu augšā, kur tos saņēma strādnieki. Viņš arī piedalījās – pareizāk sakot, noskatījās, kaktā iespiests, – tādā kā elles jūklī, skanot griezīgai ņerkstoņai, būksķiem un kliežiem, kad torņa galā slēja kokus nākamajam pusstāvam augšup debesis. Tornim jāpaveļ vēl astoņdesmit pēdas, veidojot nākamo telpu ar jaunām logu ailām, ar jaunām oziannu kliežošām galvām, ar jaunām pārsedzēm un trepēm. Domājot par to, prāti mulsa, apmulsa katrā ziņā šeit, pašā virsotnē, kur cietā matērija, nobalansēta pusceļā uz debesīm, starp putniem gaisos, stāvēja, elpu aizturējusi, virs neskaitāmiem platformu cetrstūriem, kas lejupvirzienā sarāvās arvien mazāki, apakšā, kur tomēr bija pati baznīcas augša, noslēgdamies ar apaļu caurumu.

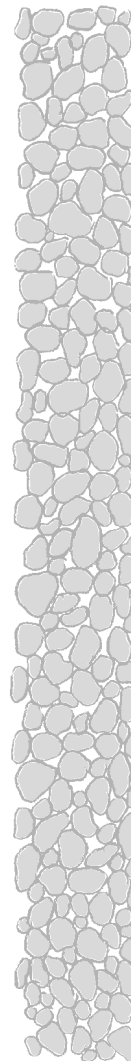
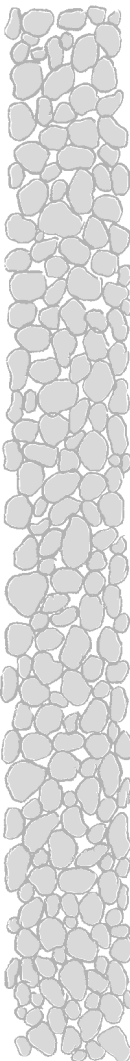
Un lielais darbu darbs, kā Džoslins juta pēc savas nesatricināmās gribas, – šis darbs bija guvis svētību. Bet decembrī atnāca biedējošas dienas, kad katedrālē neiespidēja ne stariņš saules un vidusjoms atvāzās gluži kā ala. Tad tumsajā baznīcā nekā cita nebija ko darīt kā vien iznēsāt sevi stipru gribu, apzinoties, ka galā viss beigsies labi, lai gan torņa apakšstāva smagums un nule būvējamā otrā stāva svars radīja tādu spriedzi, ka Džoslins to juta vibrējam galvā. Šajās dienās viņš rāpās augšup nepacietīgs kā bērns, kas steidzas pie mātes pēc

mierinājuma. Taču svētajam tēvam ne prātā nenāca domāt par māti. Kā tikai māti pieminēja, tā Gudija ar saviem sarkanajiem matiem sadzēla domas un no acīm viņam izsprāga asaras.

Vienā no šādām dienām viņš gāja pār pagalmu no dekanāta uz baznīcas rietumu gala durvīm, miglas dēļ gandrīz nespējams saskatīt pats savu kāju pēdas, un, lai arī vidusjoma nebija miglas un tas likās tukšs kā ziepju burbulis, tomēr tur valdīja gandrīz pilnīga tumsa. Džoslins devās augšā un iznāca no vītņu kāpnēm uz balķu pārsedzes zilbinošā gaismā. Jo šeit, debesis, spīdēja saule; tomēr pat tie gaismas stari, kas iespidās torņa apakšējā stāvā, bija pavisam blāvi salīdzinājumā ar saules ugunim augšgalā – tās aizdedzināja svinu un stiklu, un akmeņus, un appludināja arī pārsedzes apakšu tā, ka ikviena cirtuma rievīņa bija redzama kā uz delnas. Un tad, kad viņš iznāca caur šo gaismas zilbu augšstāva telpā un uzkāpa augšup pa kāpnēm un dēļu klājumiem līdz viriem – tie strādāja zilgām rokām pret debesīm –, un nostājās pie robotās mūra krants, tad acis iesāpējās un aptumsa, un viņš aizklāja tās ar plaukstām. Jo visapkārt nekas cits nebija saskatāms kā vien augšzemes plašumi. Pāri ielejai un pilsētai pletās migla kā zilbinošs, degošs pārklājs, cauri tam dūrās tikai baznīcas smaile vai vismaz tornis. Un savāds miers iegula Džoslina dvēselē, tikpat kā pilnīgi izgaisa visas rūpes un raizes.

Taču nāca arī citādas dienas, kad migla apslīcināja pat torni. Darbi tad palēninājās vai apsika pavisam, un viņš bija ieslodzīts lejā uz klona, un to bija grūti pārdzīvot. Celnieku armija tad darbojās pa miglas jūras dibenu šķūņos un nojumēs. Viņi grieza un apstrādāja kokus. Nojumē, kas atradās līdzās brūcei ziemēlu šķērsjoma sienā, bija redzami no balķiem veidoti astoņstūri, katrs nākamais mazāks nekā iepriekšējais. Tie krājās un kāpa cits uz cita jau augstāk par vīra augumu. Galdnieki tos rūpīgi sanumurēja, visas to sastāvdaļas, tad atkal izjauca astoņstūrus, bet mūrniekmeistars būrās ap kādu modeli, kas bija veidots no mazām latīnām un atgādināja āksta cepuri. Tikai rets strādnieks piegāja pie viņa, jo meistars vairs nebaudīja vīru cieņu un atsaucību. Rodzērs bija kļuvis pārlieku drūms, pārāk strups, ātri aizsvilās dūsmās, tad metās prom un

noslēdzās sevī, un vienīgi Reičēla, nomāktā, izkrāsojusies Reičēla, tinās ap viņu, muti bez apstājas klabinādama. Un, tā kā Džoslins gaužām juta līdzīgu sava lielā darba vergam, sirds dekānam sāpēja, noskatoties, kā Rodžers lēni, stīvi kāpj pa trepēm, kā stāv un skatās augšup vai lejup, apdomīgi notēmē savu dzelztiņu vai apstājas zem krustavelvēm un mēmi klausās.

Jo tur jau parasti bija ko klausīties. Decembra nogalē akmeņi atsāka dziedāt. Bet neba visu laiku tie dziedāja, pagāja veselās nedēļas, kad koris Dievmātes kapelā varēja mēģināt ne-traucēts. Bet tad vīri atkal sajuta kaut ko traucējošu un, cenzdamies uzminēt, kas tas ir, sprieda, ka gaiss esot pārāk sauss vai varbūt pārāk auksts... tikai beigu beigās izrādījās, ka katrā ausī tev duras pa adatai un elpa aizraujas pati no sevis bez jebkāda redzama iemesla. Tad adatas ausis sāka dzirdami skanēt, cilvēks gari, grūti izpūta dvasu, un tukšajās krūtīs iemītinājās bailes un satraukums. Pat no pilsētas nāca ļaudis, arī ceļotāji no attāliem nostūriem, – tie piegāja pie rietumu gala durvīm un stāvēja tur, un klausījās biedinošo un brīnumaino akmens pilāru dziedāšanu, bet neviens neuzdrošinājās ienākt zem krustavelvēm, kā bija agrāk parādusi. Saklausījuši dziedāšanu, vīri pārtrauca darbu, saskatījās, tad noliecās atkal un strādāja. Viņi tikpat kā nekad vairs nesmējās. Vienīgi mācītājs, uzdurts uz savas gribas iesma, prata jautri atbildēt, sajutis adatas abās ausīs:

– Tas pāries!

Tomēr, kad ziema griezās uz pavasari un krokusi laužās uz zemes virsu, bet tornis – uz debesīm, akmeņi dziedāja arvien biežāk un biežāk.

Apmēram šini laikā Džoslins atklāja mūrniekmeistarā kaut ko jaunu. Jau ilgāku laiku viņš ar satraukumu bija vērojis Rodžeru, vērtēdams meistarā kā savu celtniecības instrumentu, skatījis viņa soļus kāpnēs un gaidījis to stundu, to brīdi, kad instrumentu vajadzēs uzasināt vai dziļāk iedzīt ķīli tā kātā, bet viss šis pārbaudes process nedeļa neko vairāk kā vien zināšanas par mūrniekmeistara izskatu un kustību īpatnībām. Tad kādudien, skatīdamies no augšas caurumā virs krustavelvēm, viņš ievēroja, kā meistarā kāpj tornī, un pārsteigts atklāja, ka

Rodžers Mūrnieks baidās no augstuma ne mazāk kā Reičēla. Augstums biedēja viņu, bet mūrniekmeistarā prata tikt galā ar bailēm. Jo Rodžers dzīvoja kopā ar augstumu, tas bija daļa no viņa amata mākslas; tomēr viņš nekad nepriecājās par augstumu kā Džoslins un, likās, nekad nebija izjutis elpu aizraujošās gaviļu trisas, kad tu stāvi uz drebošas plankas te, pašā virsotnē, kur vairs nav dzirdama akmeņu dziedāšana, – uz drebošas, valstīgas plankas pār bezdibeni. Tā Džoslins sava atklājuma iespaidā ar dziļu līdzjutību vēroja, kā mūrniekmeistarā kāpj augšup, lēni, akurāti liek soli pēc soļa – nevienas nejaušas kustības, kādas atļāvās daži no strādniekiem, – un skatās tikai uz tuvākajiem priekšmetiem; svētais tēvs ietvēra skatienā visu būves dziļumu līdz pat tumšajam klonam zem krustavelvēm un saprata, kādēļ kāpējs turas trepēs kaut collu vai divas tuvāk mūrī un tālāk no torņa centra. Augšā smalka lietus sipas triecās Džoslīnam matos, bet viņš brīvi stāvēja vēja skavās un gaidīja Rodžeru, kurš no šejienes izskatījās gluži saplacināts, tikai galva un pleci; likteņa tīkls acīm redzami bija savilcies viņam visapkārt.

– No kā tu tā baidies, mans dēls?

Smagi elpodams, mūrniekmeistarā nostājās dekāna priekšā.

Ar vienu roku viņš pieķērās mūra apmalei.

– Tie dzied atkal.

– Un kas par to? Cikreiz tie nav dziedājuši un cikreiz – arī apklusuši!

Džoslins pavērās augšup smalkajā lietus miglā.

– Zini, Rodžer, par ko es te domāju? Krusts tur augšā... krusts, ko tur uzvilks...

– Jā, zinu.

– Tas būs lielāks par cilvēku visā augumā, vai ne? Bet smaiļes modeļa galā tas ir tikai tāds nieciņš, ko bērns varētu nēsāt ap kaklu.

Mūrniekmeistaram šņirkstot sakodās zobi. Viņš nostenējās.

– Kas noticis, Rodžer? Tu man gribēji kaut ko sacīt?

Mūrniekmeistarā pacēla acis pret Džoslīnu, debesis izslējušos, un aizsmacis ierunājās:

– Esiet jel zēlīgs!